

Priopćenje Središta HSK-a u BiH povodom Dana sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima

Povodom 23. kolovoza, Dana sjećanja na žrtve totalitarnih sustava, priopćenjem za javnost oglasili su se iz Središta Hrvatskog svjetskog kongresa za istraživanje posljedica totalitarizama u BiH.

Priopćenje prenosimo u cijelosti:

“Spomendan na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima, kojeg obilježavamo svake godine 23. kolovoza, je Dan sjećanja na desetke milijuna ljudskih žrtava čiji su životi, zbog izopačenih totalitarnih ideologija nacional-socijalizma, fašizma i komunizma te njihovih sumanutih ciljeva, naprasno prekinuti. Sve tri zločinačke ideologije su krajnjom apsolutističkim vladavinom, nasilnim održavanjem na vlasti i brutalnim odnosom spram neistomišljenika kršile temeljna ljudska prava i slobode.

Parlamentarna skupština Vijeća Europe, pa tako i čitav moderni svijet odlučno su osudila teška kršenja ljudskih prava i zločine počinjene u ime totalitarnih režimima, te izrazila suosjećanje, razumijevanje i priznanje žrtvama tih zločina, jer žrtve koje su još žive, ili obitelji stradalih žrtava zaslužuju suosjećanje, razumjevanje i priznanje njihovih patnji.

Dostojno i civilizirano obilježavanje ovog dana je najmanja satisfakcija koja se mogla učiniti, te na ovaj način Europski parlament, pa tako i Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina, potiču na promišljanje osjetljivih i kompleksnih pitanja naše prošlosti kako bi slijedeće generacije mogle iz nje

učiti i graditi suživot na temeljima demokracije i uvažavanja temeljnih ljudskih i nacionalnih prava.

Republika Hrvatska kao članica EU, a BiH kao kandidat za EU, donijele su niz zakonskih akata i deklaracija usklađenih sa Rezolucijama Vijeća Europe, i to Rezoluciji 1096 o „Mjerama za uklanjanje naslijeđa bivših komunističkih totalitarnih režima“ Rezoluciji 1481 o „Neophodnosti međunarodne osude zločina totalitarnih komunističkih režima“, te Rezoluciji o „Europskoj savjesti i totalitarizmu“, ali opet nedovoljno primijenjenih u praksi, što znači da se trebamo konkretnije suočiti s posljedicama prošlosti i riješiti se svih zaostavština totalitarnih režima, poglavito komunističkog čiji je odlazak s vlasti doveo do cijelog niza ratova. Takvi primjeri, odnosno ostaci nekadašnjeg komunističkog sustava, su očigledni u nekim nazivima ulica i trgova koje još uvijek nose imena osoba i institucija iz nekadašnjeg komunističkog sustava.

Bez obzira što ne postoji opće nacionalno, niti međunacionalno, suglasje o prošlosti, kao što uostalom ne postoji niti o sadašnjosti ili budućnosti, odnos prema žrtvi je opće civilizacijska stečevina iz koje proizlaze i određena javne, znanstvene pa i političke ocjene. Upravo zbog tih opće civilizacijskih vrijednosti, ali i budućnosti, dužni smo sačiniti poimenične popise žrtava totalitarnih sustava, stvarajući tako preduvjet za vraćanje osobnog digniteta žrtvi i ostvarivanja zajamčenog prava na dostojanstven pokop, odnosno na „posljednji počinak“.

Stoga, ovim putem pozivamo vladajuće strukture da donesu, i osiguraju sustavno provođenje, pravnih akata neophodnih za okretanje prema budućnosti. Upravo onako kako to traži Europski parlament i ostale institucije Europske unije. Više je nego jasno kako se još nismo suočili s ostacima komunističkog totalitarnoga sustava te kao posljedicu imamo čitav spektar izvrnutih procesa zbog čega smo još uvijek „tranzicijske zemlje u čekaonici“.

Osloboditi kulturu sjećanja od ukorijenjena straha, osloboditi istinu od okova režirane partijske povijesti i napokon demontirati naslijeđe totalitarizma, te otvoriti arhive i omogućiti povjesničarima pristup svim izvorima, kako bi njihovi rezultati ostavili za sobom odgovorne znanstvene prosudbe koje će u budućnosti biti uvrštene u obrazovni sustav, trebale bi biti prioritet svakog, pa tako i ovoga, demokratskoga društva”, stoji u priopćenju koje potpisuje predsjednica SHSK, Anita Martinac.

M.J.